
Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Sağlık Çalışanlarının İnfluenza Aşısına Karşı Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi

Ayşe ERBAY*, Dilek KANYILMAZ**, Aliye BAŞTUĞ*, Deniz AKTAŞ**, Nebahat AVCI**, Nurhayat BAYAZIT*, Mustafa Aydın ÇEVİK*, Hürrem BODUR*

* Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 2. İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği,
** Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Kontrol Komitesi, ANKARA

ÖZET

Sağlık çalışanları, influenza açısından mesleksel bulaş ve sonrasında hastalık gelişimi yönünden risk altındadır. Bu çalışma sağlık çalışanlarının influenza aşısına karşı olan tutum ve davranışlarının araştırılması amacıyla planlandı. Sağlık Bakanlığı tarafından temin edilen influenza aşısı 20-30 Kasım 2006 tarihleri arasında İnfeksiyon Kontrol Komitesi aşı merkezinde sağlık personeline uygulandı. Aşılama çalışmaları bittikten sonra personel listesinden rastgele seçilen 315 sağlık çalışanına anket yapıldı. 2006-2007 sezonu için influenza aşısı olma oranı %34.6 idi. Doktor ve yardımcı sağlık personelinin aşılanma oranları arasında fark yoktu. Sağlık çalışanlarının %47.7'si hastanede aşılanmıştı. Aşı yaptırmama nedenlerinin başında aşının koruyuculuğunun yetersiz olduğunu düşünme (%38) gelmekteydi. Sonuç olarak; uygulanan ücretsiz influenza aşılama programları ile sağlık çalışanlarının influenza aşısı yaptırmama oranlarını; kampanyaların zamanlaması ve sağlık çalışanlarının influenza enfeksiyonunun önemi, aşının faydaları ve yan etkileri konusundaki bilgi düzeylerini etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: İnfluenza, Aşı, Sağlık çalışanı

SUMMARY

Evaluation of the Attitudes and Behaviors of Health Care Workers Toward Influenza Vaccine in Ankara Numune Education and Research Hospital

Health care workers (HCWs) are at risk for occupational exposure to influenza and subsequent illness. This study was done to assess the attitudes and acts of the HCWs toward influenza vaccination. Influenza vaccine which was provided by Ministry of Health was administered to HCWs at Vaccination Center of Infectious Control Department between November 20 and 30, 2006. After the vaccination procedures finished, a survey was done to 315 HCWs which were selected randomly from personel sheets. Influenza vaccination rate was 34.6% for 2006-2007 season. There was no significant difference between vaccination rates of physician staff and nursing staff. 47.7% of the HCWs were vaccinated at the hospital. The main reason for not being vaccinated was consideration of the vaccine as ineffective (38%). To conclude, the timing of the campaigns and educational interventions to HCWs about the importance of the influenza infection, benefits and side effects of the vaccine have influence on vaccination rates of free influenza vaccination programs.

Key Words: Influenza, Vaccine, Health care worker

İnfluenza, sağlıklı erişkinlerde genellikle kendi kendini sınırlayan bir hastalıktır^[1]. Bununla birlikte dünyada her yıl influenzaya bağlı epidemiler nedeniyle 250-500 bin kişi hayatını kaybetmektedir^[2]. Sağlık çalışanları influenza açısından mesleki bulaş ve sonrasında hastalık gelişimi yönünden risk altındadır. Ayrıca sağlık çalışanları influenzanın hastalara ve yakın temaslarına nozokomiyal bulaş için potansiyel aracı olabilirler. Sağlık çalışanlarının mevsimsel influenza aşısı olmaları iş gücü kaybını azaltmaktadır^[3].

Sağlık çalışanları hem genel toplum yaşamında hem de iş yerinde influenza enfeksiyonu bulaşına maruz kalmakta ve aşı olmayan sağlık personelinin yaklaşık %25'inde influenza gelişmektedir^[4]. Sağlık çalışanlarının çoğu influenza enfeksiyonu geçirirken çalışmaya devam etmekte, hastalar ve diğer sağlık personeli için bulaş kaynağı haline gelmektedirler^[2]. "The Centers for Disease Control and Prevention (CDC)" 1981 yılından itibaren ve "Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP)" 1993 yılından itibaren hastanede yatan hastalara ve acil servis de dahil olmak üzere poliklinik hastalarına hizmet veren doktorlar, hemşireler ve diğer personelin tümünün her yıl influenza aşısı olmasını önermektedir^[2,5,6].

İnfluenza aşısı önerilerine karşın sağlık çalışanlarının aşılama oranları 2002 yılında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde %38, Kanada'da %26-61 ve Avrupa'da %12-25'tir^[2,4,5]. Sağlık kuruluşlarında yapılan özendirici kampanyalara rağmen sağlık çalışanlarının %30-50'si influenza aşısı olmamaktadır^[2].

Bu çalışma hastanemizde sağlık çalışanlarının influenza aşısına karşı olan tutum ve davranışlarının araştırılması amacıyla planlandı.

MATERYAL ve METOD

Sağlık Bakanlığı tarafından temin edilen ve sağlık personeline uygulanmak üzere gönderilen influenza aşısı 20-30 Kasım 2006 tarihleri arasında İnfleksiyon Kontrol Komitesi (İKK) aşı merkezinde uygulandı. Aşı uygulaması öncesinde hastanenin tüm kliniklerine başhekimlikçe, aşı yapılacağına dair bilgi yazısıyla, hastanenin merkezi yerlerine asılan duyurularla, bilgisayar sistemi aracılığı ve hastanenin merkezi sesli anons sistemiyle influenza aşısı yapılma yeri ve tarihlerinin tüm personele duyurulması sağlandı.

Aşılama çalışmaları bittikten sonra hastanede çalışmakta olan 1127 doktor ve 593 yardımcı sağlık personelinin %20'si (toplam 315 kişi) personel listesinden rastgele seçildi. Belirlenen kişilere daha ön-

ceden oluşturulmuş olan 12 soruluk anket formu (sayfa 145) yüz yüze anket tekniği ile İKK doktor ve hemşirelerince uygulandı.

İstatistik analizler Stata istatistik programı (Stata corporation, Teksas, ABD, version 7.0) ile ki-kare, Fishers Exact ve Student t-testleri kullanılarak yapıldı.

BULGULAR

Hedef kitle olarak belirlenen 224 doktorun 211 (%94.2)'ine ve 118 yardımcı sağlık personelinin 104 (%88.1)'üne ulaşılarak anket uygulandı. Ulaşılamayan doktor ve yardımcı sağlık personelinin ulaşılama nedenleri sırasıyla geçici görev, yıllık izin ve gece vardiyasında çalışma idi.

Araştırmaya alınan sağlık personelinin 187 (%59.3)'si kadın, 128 (%40.6)'i erkek ve ortalama yaş 33.2 ± 7.3 (yaş aralığı: 24-63) yıl idi (Tablo 1).

Sağlık çalışanlarının çoğu (%82.3) hastanede ücretsiz influenza aşısı yapıldığından haberdardı.

Aşı kampanyası süresince hastanede çalışmakta olan 1127 doktordan 172 (%15.3)'si ve 593 [yardımcı sağlık personeli (YSP)'nden hemşire, ebe, sağlık memuru] 133 (%22.4)'ü influenza aşısı oldu ($p= 0.002$).

2006-2007 mevsimi için 109 (%34.6) sağlık çalışanı influenza aşısı yaptırdığını belirtti. Bu sezon için aşı yaptıranların 69 (%63.3)'ü doktor, 40 (%36.7)'i yardımcı sağlık personeliydi ($p= 0.312$) ve 52 (%47.7)'si hastanede aşılanmıştı. Aşı yaptıranlar içinde YSP doktorlara göre hastanede aşı olmayı daha çok tercih etmişti (%67.5'e karşın %36.2, $p= 0.002$). Bu yıl aşı olanların 70 (%64.2)'i geçen sezonda influenza aşısı olmadığını belirtmişti.

Bu sezonda influenza aşısı olanların 14 (%12.8)'ü hastalarına ve çevresindekilere aşı önermediğini belirtirken, aşı olmayanların 115 (%55.8)'i risk grubundaki hastalarına ve çevresindekilere aşı olmalarını önermişti. Aşı yaptıran ve yaptırmayan gruplarda risk grubuna influenza aşısı önerme oranları benzerdi ($p= 0.549$) (Tablo 2).

İnfluenza aşısı yaptıranlar mesleklerine göre incelendiğinde aşı olma nedenleri arasında farklılık yoktu (Tablo 3).

Araştırma grubunda influenza aşısı yaptırmama nedenlerinin başında aşının koruyuculuğunun yetersiz olduğunu düşünme gelmekteydi. Aşı yaptırmayan doktorların %14'ü ihmal ettiğini belirtirken, bu oran YSP'de %3 olarak saptandı ($p= 0.012$). Doktor grubunun %15.5'i aşının nörolojik yan etkilerinin aşı yaptırmamalarında bir etken olduğunu belirtti (Tablo 4).

Tablo 1. Araştırmaya alınan sağlık personelinin demografik özellikleri

Özellik	İnfluenza aşısı yaptıran (n= 109)	İnfluenza aşısı yaptırmayan (n= 206)	p
• Yaş	33.8 ± 0.7	32.9 ± 0.5	0.303
• Cinsiyet			
Kadın	70 (%64.2)	117 (%56.8)	0.202
Erkek	39 (%35.8)	89 (%45.2)	
• Meslek			
Doktor	69 (%63.3)	142 (%68.9)	0.312
YSP	40 (%36.7)	64 (%31.1)	
• Eğitim			
Üniversite	97 (%89)	180 (%87.4)	0.676
Lise	12 (%11)	26 (%12.6)	
• Çalıştığı klinik			
Dahili birimler	57 (%52.3)	71 (%34.5)	0.002
Cerrahi birimler	23 (%21.1)	68 (%33)	0.027
Riskli bölümler (KBB, göğüs hastalıkları, acil)	8 (%7.3)	17 (%9.8)	0.828
Laboratuvar	14 (%12.8)	37 (%18)	0.241
Yoğun bakım-anestezi	7 (%6.4)	13 (%6.3)	0.969

YSP: Yardımcı sağlık personeli.

Tablo 2. Sağlık personelinin hastalarına ve çevresindekilere influenza aşısı önerme yaklaşımının değerlendirilmesi

Aşı önerisi	İnfluenza aşısı yaptıran (n= 109)	İnfluenza aşısı yaptırmayan (n= 206)	p
• Önermedim	14 (%12.8)	83 (%40.3)	< 0.001
• Risk grubuna önerdim	57 (%52.3)	115 (%55.8)	0.549
• Herkese önerdim	38 (%34.9)	8 (%3.9)	< 0.001

Tablo 3. İnfluenza aşısı yaptıranların mesleklerine ve aşı olma nedenlerine göre dağılımı

Aşı olma nedenleri	Doktor (n= 69)	YSP (n= 40)	p
• İnfluenza enfeksiyonundan korunma	33 (%47.8)	18 (%45.0)	0.776
• Önceki yıllarda ağır/sık grip geçirme	17 (%24.6)	7 (%17.5)	0.386
• Her yıl yaptıranlar	9 (%13.0)	5 (%12.5)	0.935
• Kuş gribinden korunma	7 (%10.1)	5 (%12.5)	0.924
• Diğer	3 (%4.4)	5 (%12.5)	0.116

YSP: Yardımcı sağlık personeli.

Tablo 4. İnfluenza aşısı yaptırmayanların mesleklerine ve aşı olmama nedenlerine göre dağılımı

Aşı olmama nedenleri	Doktor (n= 142)	YSP (n= 64)	p
• Aşının koruyuculuğunun yetersiz olması	53 (%37.3)	25 (%39.1)	0.812
• İnfluenza aşısına ihtiyacı olmadığını düşünme	31 (%21.8)	13 (%20.3)	0.806
• Zaman bulamama	20 (%14.1)	2 (%3.1)	0.012
• Olası bilinmeyen yan etkiler	27 (%19.0)	7 (%10.9)	0.148
• Nörolojik yan etkiler	22 (%15.5)	2 (%3.1)	0.006
• Lokal yan etkiler	10 (%7.0)	1 (%1.6)	0.093
• Danışılan uzmanın önermemesi	10 (%7.0)	7 (%10.9)	0.347
• Gebelik	9 (%6.3)	3 (%4.7)	0.457
• Yumurta allerjisi	1(%0.7)	0	-

YSP: Yardımcı sağlık personeli.

Araştırma grubunun influenza aşısının temin edilme şekli ile ilgili düşünceleri sorgulandığında; sağlık personelinin %51'i aşının Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz sağlanmasını, %33'ü risk grubu olan personelin eczaneden ücretsiz olarak alabilmesini, %9'u hastane idaresince ücretsiz temin edilmesini, %3'ü herkese ücretsiz olarak sağlanmasını ve buna karşın %4'ü influenza aşısının herkes için ücretsiz olması gerektiğini belirtti.

TARTIŞMA

ABD verilerine göre 1989 yılında sağlık personelinin %10'u influenza aşısı olmaktadır, 2002 yılında bu oran %38.4'e ulaşmıştır. Ancak yıllar içindeki değişim incelendiğinde 1997-2002 yılları arasında aşılanma oranlarında artış olmadığı saptanmıştır^[6]. İspanya'da yapılan bir çalışmada sağlık çalışanlarının influenza aşısı olma oranları %10.2 bulunmuştur^[7]. Akdeniz Üniversitesi'nin çalışmasında 2005-2006 sezonunda doktorlarda influenza aşısı olma oranı %14.5 olarak bildirilmiştir^[8]. Çalışmamıza katılan sağlık çalışanlarının %34.6'sı 2006-2007 sezonu için influenza aşısı yaptırdığını belirtti. Hastanemiz sağlık çalışanlarının influenza aşısı yaptırma oranı ABD oranlarına yakın olup, Avrupa ve ülkemizden bildirilen aşı oranlarından yüksektir.

Hastanelerde ücretsiz aşı kampanyalarının düzenlenmesinin influenza aşısı olma oranını arttırmada etkin bir yöntem olduğu bildirilmektedir^[6,9]. Ancak hastanemizdeki aşı kampanyasının oranları incelendiğinde böyle bir uygulamadan haberdar olmanın aşılanma oranlarına etkisi olmadığı görülmektedir. Ankete katılanların %82.3'ü hastanede ücretsiz influenza aşısı yapıldığından haberdar olmasına rağmen, bunların sadece %16.5'i hastanede aşı olmuşlardır. Hastanemizde aşı merkezinin kayıtları esas alındığında hasta-

nede çalışmakta olan doktorların %15.3'üne ve YSP'nin %22.4'üne influenza aşısı yapıldığı saptanmıştır. Çalışmaya katılan ve influenza aşısı yaptırdığını bildirenlerin %48'i aşılarını hastanemizdeki aşı merkezinde yaptırmışlardır. Aşı yaptıranlar içinde YSP doktorlara göre hastanede aşı olmayı daha çok tercih etmiştir (%67.5'e karşın %36.2, p= 0.002). Hastanemizdeki aşı kampanyasında aşı ücretsiz olmasına ve etkin bir şekilde duyuru yapılmış olmasına rağmen aşılanma oranları (%17.7) beklenenden düşük bulunmuştur. Bu kampanya mevsimsel grip aşılama uygulaması başladıktan sonra oldukça geç bir dönemde kasım ayı sonunda 10 günlük bir dönemde ve sadece mesai saatleri içinde düzenlenmiştir. Bu durum özellikle gece vardiyasında çalışan personelin aşıya ulaşmasını zorlaştırmış olabilir. Ayrıca gönüllülük esasına dayanan bu tip aşı kampanyalarında her zaman istenen aşılanma oranlarına ulaşamamaktadır^[2]. ABD'de yedi eyalette ve Kanada'da Ontario eyaletinde tüm sağlık personelinin influenza aşısı olması zorunlu tutulmaktadır. Ancak bu tip zorlayıcı politikaların uygulanmasında güçlükler ortaya çıkabilir^[2]. İnfluenza aşılanma oranlarının artırılması için sağlık çalışanlarının influenza aşısının faydaları ve yan etkileri konusunda kapsamlı eğitimi sağlanmalıdır^[6].

Sağlık çalışanlarının yaşlarının artmasıyla özellikle 50 yaşın üzerinde influenza aşısı yaptırma oranlarının arttığı ileri sürülmektedir^[6,10]. Çalışmamızda influenza aşısı olma oranları yaş, cinsiyet ve eğitim açısından farklılık göstermemektedir.

Bazı çalışmalarda hemşirelerin doktorlara göre daha az influenza aşısı olduğunu bildirilmektedir^[7,11]. Çalışmamıza katılan doktorların %33'ü, YSP'nin ise %39'u influenza aşısı yaptırdığını belirtti (p= 0.312). Çalışmamızda doktor ve YSP'nin aşılanma oranları arasında fark yoktu.

Sağlık Personelinin Grip Aşısı Hakkında Tutum ve Davranışları Anket Formu

Doğum Tarihi:/...../.....

Cinsiyet:

Çalıştığı Birim:

Görevi:

Eğitim:

1. Geçen yıl influenza aşısı oldunuz mu?

Evet Hayır

2. Bu yıl **hastalarınıza/çevrenizdekilere** influenza aşısı önerdiniz mi?

Hayır
 Evet, risk grubunda olanlara
 Evet, herkese

3. **Bu yıl kendiniz grip aşısı oldunuz mu?**

Evet **hastanede yaptırdım**
kendim temin ettim
 Hayır

4. **3. soruya yanıtınız EVET** ise, neden? Size en doğru gelen **tek bir seçeneği** işaretleyiniz.

Önceki yıllarda ağır ya da sık grip geçirdiğim için bu yıl aşı yaptırdım.
 İnfluenza enfeksiyonundan korunmak için yaptırdım.
 Düzenli olarak her yıl yaptırırım.
 Kuş gribinden koruduğu için yaptırdım.
 Diğer, lütfen belirtiniz

5. **3. soruya yanıtınız HAYIR** ise neden? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

Grip aşısına ihtiyacım olmadığı için yaptırmadım.
 Grip aşısının koruyuculuğunun yetersiz olduğunu düşünüyorum.
 Danıştığım uzmanlar olmamı önermediler.
 Aslında yaptırmam gerekiyordu ama zaman ayıramadım.
 Lokal yan etkileri (ağrı, şişlik, kızamıklık) nedeniyle yaptırmadım.
 Nörolojik yan etkiler (Gullein Barre vb.) nedeniyle yaptırmadım.
 Henüz bilinmeyen yan etkileri olabileceği için yaptırmadım.
 Yumurta allerjim var.
 Gebe olduğum için yaptırmadım.
 Diğer, lütfen belirtiniz

7. **Hastanede ücretsiz olarak grip aşısı uygulandığından** haberiniz oldu mu?

Evet Hayır

8. **Sizce uygulanan grip aşısının temin edilmesi için en uygun yol nasıl olmalıdır?**

Sağlık Bakanlığı ücretsiz olarak temin etmelidir.
 Hastane idaresi tarafından ücretsiz olarak temin edilmelidir.
 Risk grubu olan sağlık personeli eczanelerden ücretsiz olarak alabilmelidir.
 Diğer, lütfen belirtiniz

Anketi doldurduğunuz için teşekkürler.

Doktorlar tarafından aşının önerilmesinin erişkinlerde aşılama oranlarını arttırdığı saptanmıştır^[6]. Doktorların influenza aşısı olmaları, aşı hakkındaki görüş ve tutumları hastalarına influenza aşısı önermelerinde etkili olmaktadır^[9]. Çalışmamızın sonuçları incelendiğinde aşı olmayanların %40'ının hastalarına influenza aşısını önermedikleri dikkati çekmektedir, ancak aşı yaptıran ve yaptırmayan gruplarda risk grubuna influenza aşısı önerme oranları benzerdir.

Toy ve arkadaşlarının çalışmasında klinikler arasında aşı olma oranlarında fark saptanmamıştır^[12]. Ülkemizde yapılan bir çalışmada ise dahili birimlerde altı yıldan daha uzun çalışan doktorlarda daha yüksek aşı olma oranı bildirilmiştir^[8]. Çalışmamızda da dahili birimlerde çalışanlarda diğer birimlere göre daha yüksek influenza aşısı olma oranı saptanmışken, cerrahi birimlerde çalışanlarda aşılama oranı düşüktür.

Aşının koruyuculuğunun yetersiz olması aşı olmama nedenleri arasında sıklıkla (%3-32) neden olarak ileri sürülmektedir^[4,5]. Çalışmamızda da ankete katılan sağlık personelinin %39'u influenza aşısının koruyuculuğunun yetersiz olması nedeniyle aşı olmadıklarını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalarda aşı suşu sirkülasyondaki suşla aynı ise trivalan inaktif influenza aşısının koruyuculuğunun erişkinlerde %70-90 oranında olduğu bildirilmektedir^[5,13,14]. Ancak dolaydaki influenza suşunun farklı olması durumunda ve kronik hastalığı [diyabet, insan immünyetmezlik virüsü (HIV), kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOA) vb.] bulunan erişkinlerde influenza aşısının etkinliği azalmaktadır^[14].

İnfluenza aşısı olmayanların en sık ileri sürdükleri diğer nedenler; yan etki (%8-54), risk altında olduğunu düşünmeme (%6-58), zaman ayıramamadır (%6-59)^[3,4,9,10,15]. Çalışmamızda aşı yaptırmayan doktorların %14'ü ihmal ettiğini belirtirken, bu oran YSP'de %3 idi ($p=0.012$).

İnfluenza aşısının yan etkileri incelendiğinde en sık olarak aşı uygulama yerinde ağrı (%10-64) görülmektedir. Ateş, kırgınlık ve miyalji gibi yan etkiler daha önceden aşı içerisinde yer alan influenza virüs antijenleriyle karşılaşmamış kişilerde gelişebilmektedir. Burun akıntısı ve nazal konjesyon (%28-78), baş ağrısı (%16-44) ve boğaz ağrısı (%15-27) karşılaşılan diğer yan etkilerdir^[13]. Nadiren allerjik reaksiyon görülebilmektedir^[14]. Araştırmalar 1976 yılında kullanılan Swine influenza aşısı hariç olmak üzere influenza aşısı ile Guillian-Barre sendromu (GBS) görülme sıklığında artış olmadığını göstermektedir, ancak

daha önceden GBS geçirme öyküsü bulunanlarda influenza aşısının tekrarlama olasılığını artırıp arttırmadığı bilinmemekle birlikte bu gruba influenza aşısı yaptırmamaları önerilmektedir^[14]. Aşı ile ilişkili yan etki bildirimleri 1991-1999 yılları arasındaki dönemde incelendiğinde influenza aşısını takiben GBS gelişiminin 10 milyon influenza aşısı dozu için 9.5 olduğu, 2002-2003 yıllarında 10 milyon dozda 4 olduğu bildirilmiştir^[16,17]. O'Rorke ve arkadaşlarının çalışmasında hemşirelerin aşı olmama nedenleri arasında yan etki görülme olasılığı daha fazlayken, çalışmamızda doktorların aşı olmama nedenleri içinde YSP ile karşılaştırıldığında yan etki görülme olasılığı nedeniyle aşı olmama daha sıktır^[11]. Çalışmamızda doktor grubunun %15.5'i aşının nörolojik yan etkilerinin aşı yaptırmamalarında bir etken olduğunu belirtmiştir.

Sağlık personelinin aşılama oranını artırma amacının yanı sıra bakım verilen hastaları korumaya yöneliktir^[4]. Ancak yapılan çalışmalarda en sık aşı olma nedeni kendini korumak olarak bildirilmiştir^[11,15]. Çalışmamızda da sağlık çalışanlarının influenza aşısı olma nedenleri kendini korumaya yöneliktir.

Daha önceden influenza aşısı olanların sonraki yıllarda influenza aşısı olma oranı yüksek bulunmuştur^[6]. Çalışmamızda bu yıl aşı olanların %36'sı bir önceki sezonda da influenza aşısı olduklarını belirtmiştir. Bu veri literatürle çok uyumlu olmamakla birlikte hastanemiz sağlık çalışanları gündemdeki grip pandemisi nedeniyle bu yıl influenza aşısı olmaya daha fazla ilgi göstermiş olabilirler. Yine kasım ayı sonunda oldukça geç bir dönemde hastanede yapılan aşı uygulamasına katılanlar da göz önüne alınacak olursa, ücretsiz aşı sağlanmış olması da influenza aşılama oranlarını arttırmış olabilir. Çalışmamızda aşı temini ile ilgili olan soruya %33'lük bir kesimin eczaneden ücretsiz alınması cevabı vermiş olmaları dikkat çekicidir. Bu muhtemelen istenen zamanda aşıya ulaşmayı kolaylaştırması nedeniyle.

İnfluenza aşı kampanyaları ancak sağlık çalışanlarının influenza bulaşı ve korunma konusunda rollerini yeterince anlamalarıyla başarıya ulaşabilir. Sağlık çalışanlarının influenza aşısı hakkındaki bilgi düzeyi arttıkça aşılama oranlarının arttığı tespit edilmiştir^[5].

Sonuç olarak; uygulanan ücretsiz influenza aşılması ile sağlık çalışanlarının influenza aşısı yaptırmama oranlarını; kampanyaların zamanlaması ve sağlık çalışanlarının influenza enfeksiyonunun önemi, aşının faydaları ve yan etkileri konusundaki bilgi düzeylerini etkilemektedir.

KAYNAKLAR

1. Dey P, Halder S, Collins S, Benons L, Woodman C. Promoting uptake of influenza vaccination among health care workers: A randomized controlled trial. *J Public Health Med* 2001;23:346-8.
2. Poland GA, Tosh P, Jacobson RM. Requiring influenza vaccination for health care workers: Seven truths we must accept. *Vaccine* 2005;23:2251-5.
3. Martinello RA, Jones L, Topal JE. Correlation between healthcare workers' knowledge of influenza vaccine and vaccine receipt. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2003;24:845-7.
4. Hofmann F, Ferracin C, Marsh G, Dumas R. Influenza vaccination of healthcare workers: A literature review of attitudes and beliefs. *Infection* 2006;34:142-7.
5. Christini AB, Shutt KA, Byers KE. Influenza vaccination rates and motivators among healthcare worker groups. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2007;28:171-7.
6. Walker FJ, Singleton JA, Lu P, Wooten KG, Strikas RA. Influenza vaccination of healthcare workers in the United States, 1989-2002. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2006;27:257-65.
7. Bautista D, Vila B, Uso R, Tellez M, Zanon V. Predisposing, reinforcing, and enabling factors influencing influenza vaccination acceptance among healthcare workers. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2006;27:73-7.
8. Donmez L, Polat HH, Oncel S, Turhan O, Yalcın AN. Influenza vaccination rates of the physicians working in a university hospital and their attitude and behavior towards vaccination. 46th Interscience Conference on Antimicrobial Agents and Chemotherapy, 27-30 September, San Francisco, USA, 2006;G-146.
9. Cowan AE, Winston CA, Davis MM, Wortley PM, Clark SJ. Influenza vaccination status and influenza-related perspectives and practices among US physicians. *Am J Infect Control* 2006;34:164-9.
10. Canning HS, Phillips J, Allsup S. Health care worker beliefs about influenza vaccine and reasons for non-vaccination-a cross-sectional survey. *J Clin Nurs* 2005;14:922-5.
11. O'Rorke C, Bourke W, Bedford D, Howell F. Uptake of influenza vaccine by healthcare workers in an acute hospital in Ireland. *Ir Med J* 2003;96:207-9.
12. Toy WC, Janosky JE, Laird SB. Influenza immunization of medical residents: Knowledge, attitudes, and behaviors. *Am J Infect Control* 2005;33:473-5.
13. Musana KA, Yale SH, Mazza JJ, Reed KD. Practical considerations to influenza vaccination. *Clin Med Res* 2004;2:256-9.
14. Pearson ML, Bridges CB, Harper SA. Influenza vaccination of health-care personnel: Recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC) and the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). *MMWR Recomm Rep* 2006;55:1-16.
15. Takayanagi IJ, Cardoso MR, Costa SF, Araya ME, Machado CM. Attitudes of health care workers to influenza vaccination: Why are they not vaccinated? *Am J Infect Control* 2007;35:56-61.
16. Geier MR, Geier DA, Zahalsky AC. Influenza vaccination and Guillain Barre syndrome small star, filled. *Clin Immunol* 2003;107:116-21.
17. Haber P, DeStefano F, Angulo FJ, et al. Guillain-Barre syndrome following influenza vaccination. *JAMA* 2004;292:2478-81.

Yazışma Adresi:

Doç. Dr. Ayşe ERBAY

Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

2. İnfeksiyon Hastalıkları ve

Klinik Mikrobiyoloji Kliniği

ANKARA

e-mail: ayseerbay@gmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 05.03.2007

Kabul Tarihi: 14.06.2007